

Forfatter: Heiberg, Johanne Luise

Titel: Udrag fra Et liv genoplevet i erindringen, Bind I 1812-42

Citation: Heiberg, Johanne Luise: "Et liv genoplevet i erindringen", i Heiberg, Johanne Luise: *Et liv genoplevet i erindringen*, udg. af Niels Birger Wamberg , Gyldendal, 1973-74., s. 34. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-heibfr01-shoot-idm139849789771664/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Et liv genoplevet i erindringen

var noget forvirrede.]

Således gik nogle år hen. Imidlertid sank mine forældre dybere og dybere ned i armod, så de tilsidst ikke vidste, hvorledes de skulle subsistere. Hidtil havde min fader styret alt i huset, og alt var gået efter hans vilje. Hans lette karakter havde unægteligt været skyld i, at vi nu befandt os på dette punkt. Min moder derimod var en ualmindelig kraftig og virksom natur. Mine brødre var vel kommet i lære, men de skulle dog have klæder og renlighed hjemmefra. Gammel gæld skulle betales, den årlige husleje, de daglige udgifter til livets ophold skulle tilvejebringes, og intet fandtes hertil, så at vor tilstand var aldeles fortvivlet. Så ung jeg var, følte jeg alt dette dybt, og i min aftenbøn knugede jeg mine hænder fastere og inderligere ved de ord i mit fadervort: »Giv os i dag vort daglige brød!«

Min fader var en høj, smuk, velskabt mand med et nobelt udseende. Som streng katolik var han gennemtrængt af al den romantik, der ofte i høj grad hænger sammen med denne tro. Fremmede fik altid på grund af hans nette, belevne væsen godhed for ham; han var heller ikke uden boglig dannelse. Han havde naturlig sans for al kunst; musik og poesi gjorde ham stor glæde, og aldrig kunne vi børn fornøje ham mere end ved at recitere et eller andet digt eller synge for ham; da var han lykkelig, og tårerne stod af henrykkelse i hans øjne. Der var tillige noget generøst i hans karakter, der, skønt det var forenet med en ikke ringe del letsindighed, klædte ham godt og gav ham – om jeg så må sige – noget fornemt.* Også havde han et vist talent til i sine tarvelige klæder at bevare netted og renlighed, og hvorledes det end gik, måtte min moder sørge for, at han til bestemt tid fik rent linned udleveret. Da kunne han stå hele timer for at ordne sit hår og børste sine klæder. Hver søndag, når dette toilette var færdigt, vandrede han i højtidelig stemning med sin latinske salmebog til det katolske kapel. Min moder fulgte aldrig med, men arbejdede ufortrødent søndag som hverdag. Vi børn var jo efter landets love døbt i den protestantiske tro, men da min moder aldrig gik i kirke, kom vi børn der heller ikke. Desuagtet havde min moder

* Det af Oehlenschläger benyttede sagn om Reichmuth von Adoch fortalte han som passeret i hans slægt.

dog et gudfrygtigt sind, bad flittigt til Gud, og vor Herre Jesu navn lød ofte fra hendes læber til os børn til advarsel og formaning. At hun hørte til den lutherske kirke som alle vi børn, anså vi som givet.

Min moder var en højst mærkelig og ejendommelig natur med kæmpeenergi og udholdenhed. Hun var i besiddelse af et overordentlig skarpt blik til at gennemskue og bedømme andre mennesker, og det med en hurtighed, en sikkerhed, der ikke kunne andet end forundre, så at få mennesker ville kunne rose sig af at have nærre hende. Undertiden havde hun forudfølelser og anelser om, hvad der ville ske, og meget sjældent slog hendes anelser eller forudsigelser da fejl. Hun var overordentlig livlig og bevægelig og havde altid sin egen originale måde at udtrykke sig på, manglede aldrig stof til samtale og var som oftest heldig, når hun ønskede at vinde nogen for sine interesser, lod sig hurtigt og let opmuntre, men var i grunden et tungt, tankefuldt gemyt – en egenskab, som vist var min arv efter hende. Hun havde en forbavsende hukommelse, og mærkeligt var det, at hun, som på grund af sin tidlige flugt fra sit fædrenehus hverken kunne læse eller skrive – en forfømmelse, hun aldrig senere havde lejlighed til at indhente –, dog vidste så meget, som hun ofte meddelte os børn, der aldrig var glattere, end når hun på sin livlige måde fortalte snart træk af historien, snart hvad der var mødt hende selv i hjemmet og senere. Således påstod hun, at hun en aften på sin flugt havde været i et teater og set »Hamlet« opført, og vist var det, at hun, når hun var i godt humør, reciterede flere replikker af denne tragedie, der var blevet hende uforglemmelig. Hun havde et utroligt forråd af fortrinlige ordsprog, som hun anvendte ganske ypperligt i samtalen gang, altid med de forord: »Min moder sagde –«. Når man nu betænker, at hun som et barn på 11 år mistede denne moder, da var det jo forbavsende, at dette barn virkelig i sin hukommelse havde bevaret mindet om disse ordsprog, der mere eller mindre skjulte en sund folkevisdom.

At se mig spille udgjorde begge mine forældres glæde og stolthed, og jeg havde især min moder mistænkt for, at hun, når hun var i teatret en enkelt gang, ikke kunne lade være at tilkendegive sig som min moder for dem, der sad hende nærmest. Således fortalte der, at hun en aften, da jeg som gift kone spillede, havde